

OLIMPIADA DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
Secțiunea A – Limba și literatura română
Etapa locală, 8 februarie 2020
Clasa a VI-a

- Toate subiectele sunt obligatorii. Timpul efectiv de lucru este de trei ore.
- Punctajul total este de 100 de puncte.

Se dau fragmentele:

A.

Erau doi băieți numai de-o șchioapă, cu niște cușme¹ mari până peste ochi și înfășurați în sumane² cu mânicile lungi. Măcar că porniseră de la amiază, mai aveau mult până în sat, în Viișoara, drumul era greu prin zăpadă, ș-acum, la urmă, își cam târau opincile mari, înfioate cu paie.

5 De sărbătorile Crăciunului, așa se pornesc băieții, cu steaua, spre satele mai bogate. Îndrăzniseră și ei, cu steaua lor, să pornească peste câmpuri, peste podul de gheață al Siretului, spre valea împestrătată de nenumăratele case ale vișorenilor.

Amurgul părea o umbră albăstrie pe neclintitele întinderi de omăt [...] În oglinda mare a râului începeau să tremure luminile stelelor de sus. Și era o liniște adâncă, parcă împietrise
10 lunca neagră pe lângă care se strecurau ei, coborând malul. [...] Se apucară amândoi de umeri și, încet, trecură dincolo, pe podișul lucios, prin tăcerea tainică a înserării.

După ce urcară celălalt mal, rămaseră privind înainte. Satul nu se zărea. Se întoarseră unul spre altul. Buzele celui mai mic prinseră să tremure.

— Nu se vede nimic! murmură cel mai mare.

15 Iar glasul mezinului începu să scâncească:

— Ne-am rătăcit. Ce ne facem noi acum? Au să ne mănânce lupii...

Cel mare își înghiți plânsul cu greutate și zise:

— Măi, Ionică, și tata-bătrân zicea că l-a apucat odată o viforniță și el a mers înainte și a scăpat...

20 — Mi-i frig! îngână cel mic.

— Vără-ți mânilor în mânici, bine, – și grămădește-le sub barbă. Steaua o duc eu. Când om ajunge, avem să cântăm și să ne rugăm să ne găzduiască cineva peste noapte. Ți-e foame?

— Da.

25 — Au să ne deie de mâncare.

Merseră înainte prin lumina cenușie a serii. Răzbăteau prin noapte așa, – parcă fiorul singurătății le dădea putere. [...]

Într-un târziu vestitorii aceștia umiliți văzură izvorând din întuneric nenumăratele stele ale satului și, când intrară pe ulițele împrejmuite de garduri negre, li se păru că gerul a slăbit.
30 În hămăitul întărit al unui câine, pătrunseră într-o ogradă. Vasile apăra Steaua cu bățul, – și clopoțelul sună sfios la ferestre. [...]

— Primiți stelari? întrebă Vasile.

Glasul lui era așa de slab și plin de tremur și mezinul prindea să scâncească [...]

(Mihail Sadoveanu, *Vestitorii*)

B.

35 Miyax și-a dat pe spate gluga hainei din piele de focă și a privit soarele arctic. Era un disc galben pe un cer verzui, culorile orei șase seara, vremea când se trezeau lupii. Încet, a pus jos oala de gătit și s-a furișat în vârful unui deal înghețat sub formă de dom³, unul dintre multele dâmburi de pământ care se ridică și se prăbușesc în frigul aspru al iernii arctice. Întinsă pe burtă, privea de-a lungul unei pășuni imense de iarbă și mușchi și își concentra atenția pe

¹ *cușmă*= căciulă;

² *sumane*= haină țărănească lungă;

³ *dom*= structură geologică în formă de boltă largă, circulară sau eliptică;

40 lupii pe care îi descoperise cu două nopți în urmă. Trezindu-se și văzându-se unii pe alții, dădeau din cozi.

Mâinile îi tremurau și bătăile inimii i s-au întetit, pentru că îi era teamă, nu atât din cauza lupilor, care erau sfioși și se aflau la multe aruncături de harpon⁴ distanță, ci din cauza situației ei desperate. Miyax se rătăcise. Se rătăcise – fără mâncare – de mai multe nopți pe
45 coasta nordică a Alaskăi. Panta stearpă se desfășoară pe patru sute optzeci de kilometri de la munții Brooks până la Oceanul Arctic și pe mai mult de o mie două sute de kilometri de la Chukchi la Marea Beaufort. Niciun drum nu o străbate; bălți și lacuri se întind ca pistrii pe imensitatea ei. Vânturile urlă de-a lungul ei, iar prveliștea este exact aceeași în orice direcție. Undeva în acest cosmos era Miyax, iar însăși viața din trupul ei scânteia și căldura sa
50 depindea de acești lupi pentru supraviețuire. Și nu era așa de sigură că aveau s-o ajute.

Miyax s-a uitat lung la lupul negru regal, sperând să-i capteze privirea. Trebuia să-i spună cumva că flămânzea și să-i ceară mâncare. Era posibil, o știa: tatăl ei, un vânător eschimos, făcuse asta. Într-un an campase lângă vizuina unor lupi în timpul unei vânători.
55 După ce trecuse o lună, iar tatăl ei nu văzuse pic de vânat, i-a spus căpeteniei lupilor că era flămând și avea nevoie de mâncare. În noaptea următoare, lupul l-a chemat din depărtare, iar tatăl ei a mers la el și a găsit un karibu⁵ proaspăt ucis. Din nefericire, tatăl lui Miyax nu-i explicase niciodată cum îi spusese lupului despre nevoile sale [...]

Proptită pe coate, cu bărbia în pumni, se uita intens la lupul negru, încercând să-i capteze privirea. Îl alesese pe el, pentru că era mult mai mare decât ceilalți și pentru că
60 mergea ca tatăl ei, Kapugen, cu capul sus și pieptul în afară. Lupul negru era și înțelept, observase ea. Haita se uita spre el când vântul aducea mirosuri stranii sau păsările țipau agitate. Dacă el era speriat, erau și lupii speriați. Dacă el era calm, erau și ei calmi.

Trecură minute lungi, iar lupul negru nu s-a uitat la ea. O ignorase de când îl descoperise, cu două nopți în urmă. Într-adevăr, se mișca încet și fără zgomot, ca să nu-l
65 sperie; totuși, ar fi vrut ca el să-i vadă blândețea din ochi. Multe animale pot face diferența între vânătorii ostili și oamenii prietenoși pur și simplu privindu-i. Dar lupul cel mare și negru nici măcar nu se uita în direcția ei.[...]

Totuși, trebuia să facă rost de mâncare, altfel murea. [...] O durea stomacul, iar lupul negru regal avea grijă să o ignore.

70 — Amaroq, ilaya, lupule, prietene, a strigat ea într-un sfârșit. Privește-mă. Privește-mă.

(Jean Craighead George, **Julie din neamul lupilor**)

C.

Cea mai mare specie din familia câinilor și una din cele șapte care formează ordinul carnivorelor, specia lupului este cea mai răspândită dintre mamiferele care trăiesc în prezent. Este răspândit în Canada, Alaska, Europa Estică și Centrală etc.

Având o statură de 100-150 cm și o greutate cuprinsă între 12 și 80 de kg, lupul este unul dintre animalele cele mai inteligente și adaptabile. Are aspectul asemănător cu al unui câine, ochii rotunzi, coada groasă și un bot alungit, în care se ascund colți puternici. Poate avea blana de culoare albă (lupul polar din tundrele nordice), roșie (lupul roșu, odinioară răspândit pe teritoriul nord-american, iar acum pe cale de dispariție) sau sură.

Datorită faptului că face parte din familia câinilor, lupul are mirosul și auzul bine dezvoltate. Este un animal inteligent, comunicând cu semenii prin diverse sunete (urlete, lătrături, scâncituri, mârâituri etc) sau prin diferite poziții ale corpului și ale cozii. De pildă, coada lupului în poziție verticală semnifică faptul că acel animal este șeful haitei, iar poziția orizontală a cozii se traduce prin intenția acestuia de a vâna.

(**Lupul polar**, <http://animaleleinfo.blogspot.com>)

⁴ harpon= instrument de metal asemănător unei lănci, legat la un capăt de un cablu lung, folosit la vânărea unor animale acvatice;

⁵ karibu- ren din Canada.

SUBIECTUL I

20 de puncte

Scrie numărul cerinței și litera corespunzătoare răspunsului corect:

1. Sunt despărțite corect în silabe toate cuvintele din seria:
a) *a-mi-a-ză, îm-prej-mui-te, băr-bi-a;*
b) *a-mia-ză, îm-prej-mu-i-te, băr-bi-a;*
c) *a-mia-ză, îm-pre-jmu-i-te, băr-bia.* **2 puncte**

2. Există vocale în hiat în toate cuvintele din seria:
a) *steaua, cenușie, bățile;*
b) *înainte, steaua, familia;*
c) *înainte, prietenoși, bățile.* **2 puncte**

3. Sinonimele potrivite pentru sensul din text al cuvintelor *îndrăzniseră, neclintitele, adâncă*, din rândurile 5-10, sunt, în ordine:
a) *cutezaseră, împietritele, profundă;*
b) *căutaseră, tăcutele, rară;*
c) *porniseră, nemișcatele, surdă.* **2 puncte**

Scrie răspunsurile corecte ale cerințelor de mai jos:

4. Identifică verbele din rândul 26, precizând timpul fiecăruia. **2 puncte**
5. Transcrie, din rândurile 50-55, un verb la modul indicativ și unul la modul conjunctiv. **2 puncte**
6. Selectează din chenarul existent în textul C două predicate nominale. **2 puncte**
7. Construiește un enunț asertiv, în care verbul *a privi* să fie la modul condițional-optativ, timpul prezent, persoana I, numărul plural. **2 puncte**
8. Precizează valoarea morfologică a cuvintelor subliniate în enunțul: *Glasul lui era așa de slab.* **2 puncte**
9. Rescrie corect posibilul mesaj al gazdei la care ajung stelarii: *Ar fii m-ai bine să veniți aici lângă sobă. Încălziți-vă, apoi veți pornii a cânta.* **2 puncte**
10. Scrie, pe baza textului C, motivul pentru care lupul are mirosul și auzul dezvoltate. **2 puncte**

SUBIECTUL al II-lea

40 de puncte

Scrie răspunsul, în enunțuri, pentru fiecare dintre întrebările de mai jos:

1. Formulează două idei principale/ secundare, corespunzătoare rândurilor 10-25. **4 puncte**
2. Transcrie o personificare, respectiv o comparație din rândurile 45-50. **4 puncte**
3. Prezintă, în 30-40 de cuvinte, semnificația enunțului subliniat în textul A. **4 puncte**
4. Numește o trăsătură a lui Miyax. Ilustrează-o cu un exemplu comentat din text. **6 puncte**
5. Explică, în 40-50 de cuvinte, relația dintre frați, așa cum se desprinde din textul A. **6 puncte**
6. Numește două trăsături asemănătoare ale lupului prezente în textele B și C, cu excepția celor care se referă la înfățișare. Justifică-ți răspunsul cu două citate comentate din textul B. **8 puncte**
7. Scrie un text, de 70-80 de cuvinte, în care să prezinți comparativ atitudinea copiilor din cele două texte față de lupi. Susține-ți ideile cu citate comentate. **8 puncte**

SUBIECTUL al III-lea

40 de puncte

Scrive un text narativ ficțional, de 150-300 de cuvinte, în care să povestești o întâmplare, în care o făptură reală sau imaginară te-a salvat dintr-o situație critică.

În elaborarea compunerii, vei avea în vedere:

- construirea unor idei creative adecvate cerinței, respectând relația dintre temă și conținut; 4 puncte
- respectarea convențiilor unui text narativ și a structurii unei compuneri narative; 8 puncte
- evidențierea trăsăturilor a două personaje; 4 puncte
- propunerea unui titlu sugestiv, corespunzător conținutului; 2 puncte
- utilizarea unui limbaj expresiv; 4 puncte
- utilizarea claselor morfologice specifice și a timpurilor verbale adecvate. 2 puncte

Vei primi 24 de puncte pentru conținutul compunerii și 16 puncte pentru redactare.

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.